

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jacobi Sadoleti Card. Et Episcopi Carpentoractensis Viri
Disertissimi, Opera quæ exstant omnia**

Sadoleto, Jacopo

[Francofurti], 1607

X. Iac. Sadoletvs Cardinalis Paulo III. Pont. Max. S.P.D.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69244](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69244)

menter probavi consilium tuum. Perpexi enim penitus cele-
 titudinem animi tui, tum vim singularis prudentiæ, prece-
 pati non vis, impium Regem vacante domesticiis firmis
 periculorum suspitionibus, impunè ac licenter in depopu-
 Dei Ecclesia debacchari, quod consilium simul & factum
 tatis tuæ Deum immortalem fortunaturum esse non dubito
 que uti ita eueniat, Deum eundem precor. Quod verò in-
 teros vnum adhuc Venetum in ordinem legendum noluit
 referuasti, en Pater sancte occasio & locus, quo sanctitas tua
 test clarissimo viro, & omni virtute, doctrina, eloquentia
 natissimo, hunc honorem si detulerit, non tam quidem
 uam comparare gloriam præclari sui in hominibus dilige-
 iudicij, quam veterem & iam partam confirmare: ut non
 ab his, qui abs te honestantur, sed præterea ab omnibus qui
 to orbe terrarum coniectos habent in te oculos, cum laude
 feratur in cælum tua virtus, animi magnitudo, sapientia
 maxima tibi & perennis gratia habeatur. Est enim omnium
 munc beneficium, quod confertur in hominem, & bene de-
 tis antea meritum, & paratum ad bene merendum. Quilibet
 Petrus Bembus est, qui hoc etiam magis beneficentia tra-
 tur amplectendus, quod complures annos diligenter ac qua-
 norifice Romanæ curiæ inservit. Quam vnam in me ipso
 nem sanctitas tua secuta est: cum me non aliis meis meritis, sed
 incredibilem benignitate ac liberalitate adiecit in eum ordi-
 vnde mihi celebritas & bona fama magis etiam ex iudicio
 quam ex honore ipso acquisita est. Pro quo amplo insigni
 me beneficio, si me perpetuò adstrictum tibi, tuoque custodio
 ri & nomini esse sentio: cupio etiam à sanctitate tua intel-
 Bembum summum virum pari quodammodo eiusdem beate
 collegam fuero nactus, non me vno & simplici vinculo
 quam eo firmissimo & arctissimo: sed pluribus, & nunquam
 tricabilibus laqueis tibi obligatū fore. Deus omnipotens
 & cepta & consulta sanctitatis tuæ ad optatum finem, & in-
 dem tibi gratum, acceptumque perducatur. Carp. Non. In.

X.

IAC. SADOLETVS CARDINALIS

Paulo III. Pont. Max. S. P. D.

PRIMUM deprecor sanctitatem tuam ut mihi libertatis
 se quam humilitatem meam deceat, meum apud ipsam
 derum expromenti, ignoscere ne grauetur: deinde ut quod
 sturus sum, pro sua sapientia examinet, & perpendat. In
 enim singularis tuæ sanctitatis humanitas, in qua ipsa quoque

quid in honoribus fortunæ esse excelsior, dat mihi fiduciam: al-
 terum, quia cum utilitate Reip. & cum tua laude coniunctum est,
 equum mihi videtur, quod & a me profertur, & abs te debeat di-
 ligenter considerari. Erenim Pater sancte ego mecum sapienter
 recordans illa præclara initia gerendi Pontificatus, tum
 cum sanctitas tua correctione morum sacerdotibus indicta, mul-
 tique vris clarissimis & omni virtutis laude præstantibus, ad
 summos honores Ecclesiasticos vocatis, vniuersum terrarum or-
 bem in spem meliorum rerum erexit (Deum immortalem te-
 fice) cupit ex eo tempore semper vt illa propria & perennis tua
 ceteris gloriatur: eam vnquam in deligendis optimè meritis ho-
 minibus, aliqua adiuncta obcurior electio infuscaret. Memini
 enim quanta celebritate famæ, quibus hominum sermonibus,
 qua admiratione virtutis, prudentiæ, magnitudinis animi tui,
 illud egregium & commemorabile facinus fuerit acceptum. Ita-
 que ego, quæ in colenda, amanda, venerandaque sanctitate tua,
 archote multo beneficii vinculo, quam ceteri omnes, astrin-
 gunt: propterea quod alij multum quidem habuerunt in se o-
 mnes & virtutis & meritorum, quamobrem beneficium tuum
 illis quodammodo debitum videretur: ego autem nihil: sed o-
 mnis meus honos, meæque dignitatis amplificatio, liberum
 fuit iudicium & propria liberalitas sanctitatis tuæ: sicut plus
 quam ceteris tibi debere me intelligebam, ita maiore etiam
 quam illi, in tanta tua gloria & prædicatione amplissima lau-
 dis, animi letitia & voluptate perfruebar: qua assidue quoque
 in posterum frui cupio. Nec mihi quicquam magis est in opta-
 tis, quam audire, sanctitatem tuam, non cupiditatibus huius,
 aut illius, sed sive potissimum sapientiæ, & Christiani nominis
 utilitati interuentem: si suppleendus ordo noster sit, quem sup-
 plerum in fama nunciat, habere hominum dignissimorum, vt
 solita est, delectum: & optimos ac doctissimos in amplissimum
 collegium adfiscere. Namque Pater sancte præter communis
 Reip. commodum quæ inclinata iam & propemodum cor-
 ruens, talibus columnis maximè fulcienda est: hi præterea soli
 omnino sunt, qui fidem præstant suam honoris sui autoribus:
 quique eos & in ipsis, & in posteritate eorum, semper saluos, ho-
 nestos, doctosque esse cupiunt: ceteris (vt sanctitas tua anim-
 aduertere sepe potuit) qui non ex virtute, sed ex ambitione
 lecti sunt, studia & actiones suas, non officio aut honestatis de-
 core, sed emolumentum compendio ferè dirigunt. Atque hæc
 quidem tuæ sanctitatis erit consideratio. Illud meum desiderium,
 ut quo agere etiam exortus, vt in habenda Cardinalium cooptan-
 dum ratione vnum tibi hominem nominarem, tua vt dixi, be-
 neficentia fretus, quem ceterè dignum omni honore arbitror, & in

quo ornando iudicium tuæ sanctitatis summam consecrationem laudem esse non dubito. Is autem est Gregorius Corceius, abbe de quo nemo est profectus qui nesciat, quæcunque in magno bono sacerdote postulanda sunt, omnia in eo excellenter et ingenium, consilium, eloquentiam, doctrinam, & quæ hinc que laudabiliora sunt, quoniam Christianis moribus sanctiora, pietatem præterea, continentiam, religionem. Neque aliter de eo sanctitas tuâ iudicavit, tum cum eum vocandam consilium maximarum rerum putavit. Hunc igitur ego implendo Cardinalium collegio sanctitati tuæ vehementer esse commendatum. Et eo magis, quod Federico Fregosiano & tam præstante Cardinali nuper amisso, dolorem quædam hinc morte incredibilem accepimus, huius honore, si tuas lustras fieret, consolabimur. Atque ipse quidem nihil omnium huiusmodi rerum cogitat: ego autem laboro, qui & illi ego, virtutis quidem causa, & imprimis tamen decus sanctitatis tuæ habeo mihi ante oculos propositum. Ad cuius insignem idem si hoc factum redundaturum est: si consuevit ipsa nihilominus honores ecclesiasticos talibus viris libenter mandare, & aspernetur quæso preces & obsecrationes meas: meque dignetur efficiat, cuius voluntati suam rectissimam & benignissimam commoderet voluntatem. Equidem Pater sancte si hoc me beneficio, & Christianam mecum vna Remp. affectam esse video, sum plurimis iam tuis erga me meritis detinctus, maxime hoc munere cumularum arbitror: tibi que perpetuus & agere & referam, quoad licebit, habeo quidem certè & prædictas gratias. Deum omnipotentem oro, ut sanctitatem tuam saluam & florentem diu nobis conferret. Carpenteracti, VII. Calendas Decembris, M.D.XLI.

XI.

IAC. SADOLETVS CARDINALIS PAVI.

III. Pontifici Maximo S. P. D.

FACERE non possum, ubi virtuti & dignitati, multisque præterea & magnis erga Sanctam sedem Apostolicam meritis, testimonium mei iudicij tribuendum est, quàm id tribuam: pontifici natura in hanc erga bonos voluntatem adductus, maiore autem ex parte sanctitatis tuæ clementia & benignitate prouocatus. Quæ cum potestate & amplitudine cæteris hominibus omnibus antecellat: maiorem tamen vult suæ humanitatis esse, quam potestatis gloriam. Ea igitur fretus, non possum tibi nos commendare homines eos qui mihi tuo digni iudicio, dignitate honore, qui fructus est iudicij, esse videantur. Cum ergo pro-